Golf i Europa under 2. verdenskrig

I de fleste land i Europa var ikke golf en vanlig foreteelse under 2. verdenskrig, og mye av den golfen som likevel ble spilt, ble gjennomført under ganske spesielle omstendigheter.

I mange av de områder der krigshandlinger fant sted på kontinentet, var det ofte lange perioder da troppene kjedet seg i påvente av trefninger. En ikke uvanlig form for avreagering var golf, selv om en golfbane sjelden var umiddelbart tilgjengelig. Oppfinnsomheten var imidlertid stor. I de tyske leirene for krigsfanger var golf ikke sjelden en måte for fangene å aktivisere seg. Spesiell i så måte var STALAG LUFT III, en fangeleir for nedskutte allierte flygere, nær Sagan i Polen. Her satt bl.a. den senere meget kjente britiske golfjournalisten Pat Ward Thomas. Han overtalte leirens ledelse til å la fangene få lage en pitch&put bane i leiren. Hans argument var at krigsfanger som kjedet seg, ellers ville finne på noe så «dumt» som å prøve å flykte. Uansett, argumenterte han, ville krigsfanger som ikke hadde noe å gjøre, ellers kunne finne på å skape forskjellige problemer og dermed masse ekstraarbeid for vaktene.

Filmen «The Great Escape» fortalte historien om hvordan krigsfanger gravde en tunnel under gjerdene rundt fangeleiren og flyktet. Det filmen ikke viste, var at fangenes entusiastiske golfspill bidro til å distrahere fangevokterne tilstrekkelig til at det ikke ble oppdaget før det var for sent. Dette skjedde nettopp i nevnte STALAG LUFT III, og typisk for den avslappede tonen i denne leiren var at fangene etter en stund fikk tillatelse til igjen å spille golf etter at deres offiserer på tro og ære hadde lovet at de innsatte ikke ville forsøke seg på ny flukt. Da fangene etter en stund fikk tak i en driver, slo Pat Ward Thomas ballen så langt at den traff, og gikk gjennom, vaktenes vindu. Vaktene var ikke særlig fornøyde med det, men likevel leverte de ballen tilbake til fangene.

Golf i fangeleirer hadde ikke kunnet bli noe av hvis ikke fangene hadde greid å lage og reparere golfkøller og golfballer. Til å lage baller brukte de sportssko de fikk i Røde Kors forsendelser. Disse ble skåret opp i tynne gummistrimler som de så tvinnet rundt en trekule, eller klinkekule hvis de kunne få tak i en. Lærsko, som også kom med Røde Kors pakker, ble skåret opp, og læret brukt til det ytre «skinnet». Etter krigen viste det seg, overraskende nok, at disse ballene fra STALAG LUFT III var av samme størrelse som datidens golfballer: diameter 1.62 tommer og vekt 1.62 ounces. Under krigen ble golf også spilt i mange andre av tyskernes fangeleirer, og mange av fangene ble etter hvert ekspert på pitch&put.

I Storbritannia ble det også spilt noe golf under krigen, men også der manglet de baller og «drinks in the clubhouse». Særlig på sydkysten av England der golfbanene ofte lå nær flyplassene, måtte de brave golfspillere til stadighet søke dekning for bomber, og mange av disse banene ble betydelig bombeskadet. Spillet, og dermed også de lokale reglene, ble fort tilpasset omstendighetene slik følgende lokale regler illustrerer:

«...A player whose shot is affected by the simultaneous explosion of a bomb, may play the ball from the same place under penalty of one stroke..»

«...A ball moved, lost or destroyed by enemy action, may be replaced without penalty...»

«...If a player's swing is being interrupted by a falling bomb or an anti aircraft gun nearby, he may play a second shot under penalty of one stroke..!»

Som der fremgår, var ikke bomber som faller rundt ørene på en golfer nok av en forstyrrelse til at han kunne forvente å slippe straffeslag. Man snakket tross alt om golf i Storbritannia!

Jens Engelstad

Foto: The Royal and Ancient Golf Club of St Andrews

Ballene fra STALAG LUFT III utstilt på British Golf Museum var av samme størrelse som datidens golfballer: diameter 1.62 tommer og vekt 1.62 ounces.